

2025– 10 Referatsaker

Sekretariatets forslag til vedtak:

Tatt til orientering

Nasjonalparkstyrets vedtak

Settes inn

Struten fyr

Rapport om virksomheten ved Gamle Struten Fyr 2024, utført vedlikehold 2024 og plan for 2025

1. Styret

Styret i foreningen Gamle Struten Fyr har bestått av følgende personer i 2023:

Leder:	Nils-Einar M Engebretsen
Sekretær:	Eirik Martin
Kasserer:	Tormod Nyquist
Vedlikeholdsleder:	Terje Thorvaldsen
HMS ansvarlig:	Stig Johannsen
Båtansvarlig:	Erik Ingebretsen
Styremedlem:	Skjalg Sørensen
Styremedlem:	Bård Jensen
Styremedlem:	Sverre Engebretsen

Denne rapporten inneholder en kort status om virksomheten/driften av Struten fyr, oversikt over utført vedlikehold 2024 og mål for 2025.

Som for fjorårets rapport har vi tatt ut en rekke detaljer for klargjøring av fyret for utleie, oppfølging av leietakere underveis, og likeledes for lukking på høsten.

Grunnen er at vi ønsker mer fokus på de større prosjektene som gjennomføres og legge mer vekt på hovedprioriteringer for kommende år.

Detaljene vil finnes internt hos GSF som sjekklister for dugnader.

Struten fyr

2. Driften 2024

Utleievirksomheten fortsatte i 2024 i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd (OF). Samarbeidet ble etablert i 2011 og har hele tiden fungert utmerket.

Årets utleie består av 59 bookingsdøgn som utgjør 529 gjestedøgn på Struten fyr i 2024. Utover registrerte bookingdøgn er det ett betydelig antall døgn hvor fyret er benyttet av GSF i forbindelse med vedlikehold.

Generelt er tilbakemeldingene fra leietakere særdeles gode. I tillegg får vi gode tilbakemeldinger fra de fleste av våre samarbeidspartnere på hvordan bruk og drift av Struten fungerer.

Vi viderefører også dagens praksis med mulighet for å reservere hele uker (i skoleferien) før det legges ut i OF-systemet når deres booking åpner.

Antall medlemmer i Foreningen Gamle Struten Fyr er stabil. Medlemsmassen har fått en struktur hvor medlemmene er personer som alle ønsker å ta aktivt del i vedlikehold og utvikling av fyret gjennom dugnadsarbeid. Dette har materialisert seg ved at dugnadsinnsatsen er bra og at det skjer store positive endringer både inne og ute. I år som tidligere det loggført over 1 000 ulønnete dugnadstimer på vedlikehold av Kystverkets eiendom. Denne dugmadsinnsatsen har en verdi langt over 300.000,-

Struten ligger utsatt til for vær og vind og det kreves årlig mye vedlikehold for å motvirke forfall. Oppfølging av utleie og gjester samt drift av egen arbeidsbåt tar også mye tid gjennom sesongen.

Mye av klargjøring til utleie, generelt vedlikehold ute og inne og oppgraderinger er i hovedsak finansiert med midler fra Oslofjorden Friluftsråd og Sparebankstiftelsen DNB. GSF takker for all støtte til disse jobbene.

Struten fyr

Hva har foreningen Gamle Struten fyr utført i 2024

Montert ny ytterdør annekset

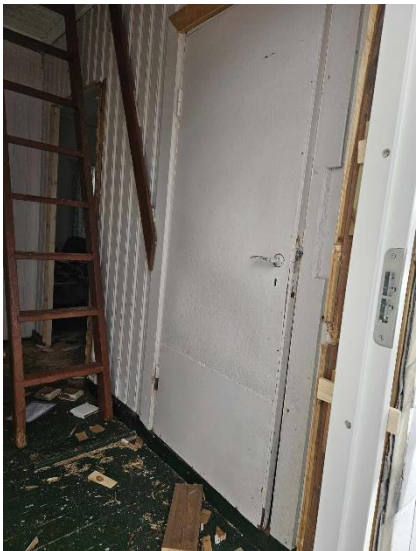
Gammel ytterdør

Ny ytterdør

Gamle innerdører

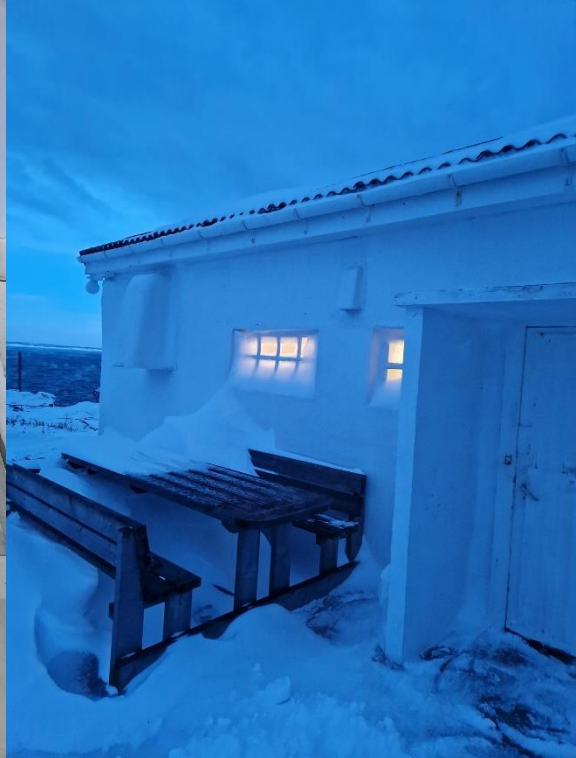
Nye innerdører

Struten fyr

Vinterrettersyn og frostsikring av susterne vann gjennom en tøff vinter

Struten fyr

Struten fyr

Klargjøring til oppgradering av fyrhagen

Fjerner nedre delen av trapp som ble tatt av stormen (resterende vil også bli fjernet da vi ønsker å søke om en trapp i betong slik som resten av trappeutførelsen er, etter godt innspill fra nasjonalparkforvalteren slik at vi oppnår en varig løsning som går mer inn i det estetiske som er på Struten)

Struten fyr

Sertifisert gasskontroll og bytte av slange

Befaring med Fredrikstad kommune, Statens naturoppsyn og nasjonalparkforvalter (foreningen Gamle Struten fyr har tatt initiativ til en dialog med en årlig seanse med besøk på Struten fyr for best mulig samhandling. I 2025 vil også kystverket delta på dette)

Struten fyr

Dekker til gamle fyllinger/skiferfyllinger som har blitt benyttet i hele fyrets historie

Struten fyr

Struten fyr

Vedlikehold av stier

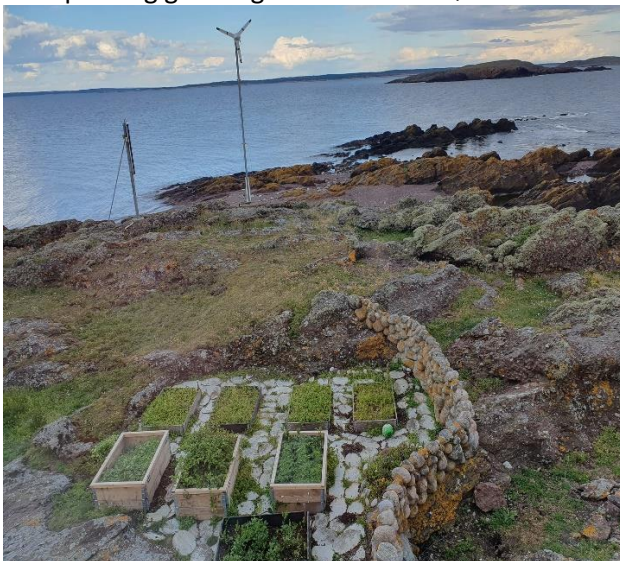

Struten fyr

Arbeid med opprusting av fyrhagen

Det spirer og gror til glede for alle besøkende

En liten del av årets avling

Struten fyr

Utskifting av utslitte køyesenger til 12 nye rammemadrasser med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB

Godt med bistand i fra yngre krefter når frakten er stor og går i ulendt terreng.

Struten fyr

12 nye rammemadrasser klare for bruk

Tung og krevende dugnad belønnes med pølser og brus etter alle sengene er kommet på plass.

Struten fyr

Hallo i luken! vedlikehold er det behov for alle steder på Struten

Service på dugnadsbåt og motor

Struten fyr

Innkjøp og henting av 70meter jern til rekkverk på fyret som er veldig rustet. Disse er sponset av midler som Fyrforeningen disponerer på vegne av Sparebankstiftelsen DNB. (Vi avventer vertikale støtter som skal bli sendt fra kystverket før vi kan påbegynne jobben.)

Lang og tung last

Tung last krever store muskler

Utbedret frostskader i pussen på grunnmur og malt grunnmur

Struten fyr

Rep av store skader

Malt etter 14 dager

Nødrep av betongkonstruksjoner, tilstanden på andre betongkonstruksjoner forverres raskere for hvert år. Dette er en sak som vi har meldt til kystverket som må inn i vedlikeholdsplanen.

Dette blir dyrere for hvert år en venter med å ta rehabiliteringen. Dette er en jobb som må planlegges og utføres av fagfolk styrt av kystverket.

Det er også en sak kystverket bør ta en risikovurdering i forhold til at dette er en plass med veldig mange besøkende sommerstid. Foreningen Gamle Struten fyr har ikke kompetanse eller kapasitet til dette.

Struten fyr

Krantårn sydhavna

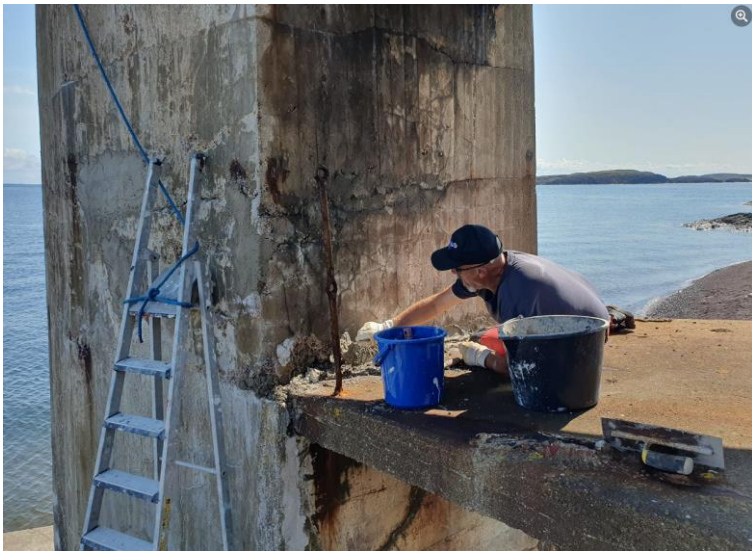
Vi har også i 2024 pusset dette for å redusere forfallet

Struten fyr

Krantårn nordbyggen har store sår, vi har prøvd å tette de største

Struten fyr

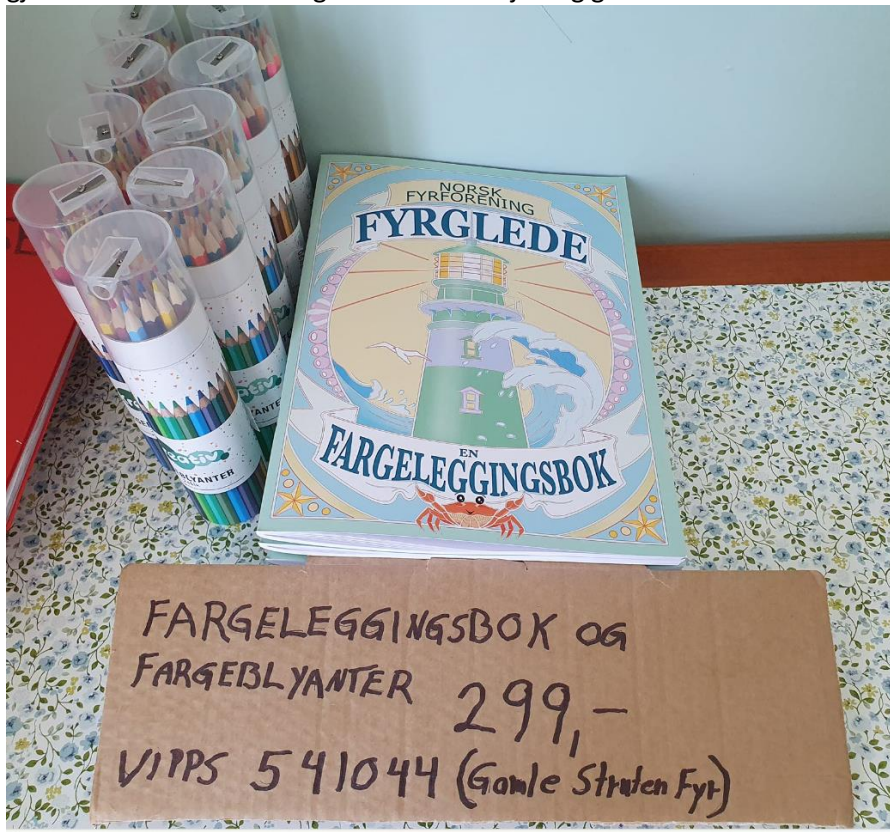
Vi har satt inn hjertestarter og et godt førstehjelpsskap med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

Struten fyr

Norsk fyrforening har laget en fantastisk fargeleggingsbok med flotte fargeleggingstegninger av norske fyr med en enkel informativ tekst til hvert fyr. Denne har vi tilgjengelig for salg på Struten gjennom hele utleiesesongen for informasjon og glede til besøkende.

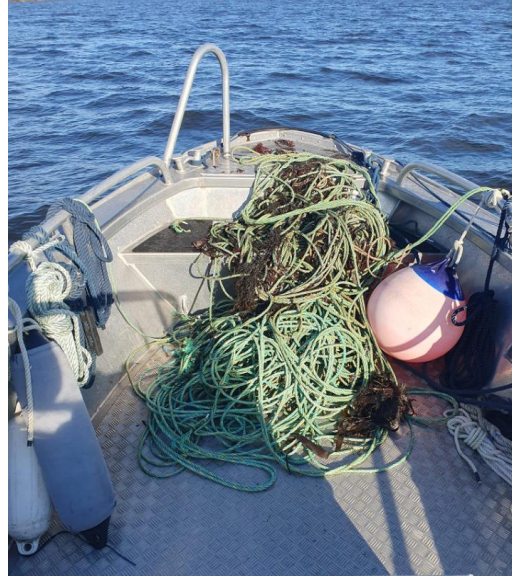
Vårrengjøring, skraping og maling

Struten fyr

Vi rydder rusk og rask som driver i land og leverer på avfalls plass

Struten fyr

Nødreperasjon av vindusglass, bistår, legger til rette for glassmester.

Provisorisk tetning på innsiden i påvente av glassmester.

Struten fyr

Kameraovervåking

Vi er i første fase med å etablere kameraovervåking på Struten fyr, dette jobber vi med for å:

- kunne vurder sjø og landingsforhold for oss selv og veilede gjester
- forebygge uvedkommende tar seg inn i bygningene når ingen er tilstede
- Overvåke fjernstyrt diselaggregat

Vi er kun i første fase med testing, vi vil søke tilatelse og skilte dette når vi er kommet litt lengre.

Struten fyr

3. Ny leieavtale med kystverket

Foreningen Gamle Struten fyr har i 2024 skriftliggjort sitt driftskonsept, vi ønsker tilbakemelding fra kystverket om dette er godt nok som en del av søknaden for videre engasjement på Struten fyr.

Start driftskonsept:

Driftskonsept Foreningen Gamle Struten Fyr

GSF søker med sitt engasjement på Struten Fyr å ivareta, vedlikeholde og videreutvikle det verdifulle kulturminne fyret er, helt fra den tid det med sine parafinlamper ga signaler til skip drevet av seil og damp.

Vi ønsker samtidig at Struten så langt mulig skal kunne være tilgjengelig for folk flest. Vi vil legge til rette på en sikker måte for både unge, eldre og også personer med bevegelseshvanser i den grad det er mulig.

Vi ønsker i vårt virke å opplyse om og formidle info om stedets egenart vedr geologi, biologisk mangfold med natur, planter, fugleliv samt marine omgivelser.

Struten som det siste etablerte familiedrevne fyr på østsiden av Oslofjorden, har mye både interessant og spennende fyrhistorie å berette, som vi gjerne gir videre til våre gjester.

Struten Fyr slik det fremstår i dag viser at GSF i årene siden den første avtalen med Kystverket ble inngått i 1987, har drevet et effektivt vedlikeholdsarbeid og samtidig vært pådriver for, i samarbeid med Kystverket, å få realisert store løft med piperehabilitering, fornying av skifertak, tårndekking samt bryggerenovering.

Satsing på solselleanlegg supplert med vindmølle i sommerhalvåret sørger for grønn energi til drift av vannpumpe, lys og kjøleskap for våre leietakere.

Autonomt aggregat som backup gir sikkerhet for drift om nødvendig, også om sol og vind ikke står oss bi.

Velfungerende separate propanopplegg gir kraft til bereder bad og komfyr kjøkken.

Rentbrennede vedovn kjøkken, stue og soverom gir mulighet til tilskuddsvarme ved behov.

Fyret da GSF inngikk kontrakt med Kystverket i 1987 etter at det hadde stått tomt siden 84, var preget av mye forfall med lekkasje på tak og i vinduer, store tekniske mangler på vannsystem, røropplegg elanlegg og aggregater. Visuelt framsto fyret svært shabby med malingflak som flasket fra alle vegger og rustbeslag over alt. Utstyr inne var noen få pinnestoler og ovner og propanopplegg som ikke virket.

Siden 1987 har det hvert år blitt sendt Rapport om Virksomheten til Kystverket. Vi har i alle år opplevd vårt samarbeid med Kystverket vedrørende vedlikehold som svært godt og har alltid fått gode tilbakemeldinger på det..

Vi har i dag en mannskapsstyrke med god fagkunnskap på byggeteknikk, elektro, røranlegg, og teknikk. Årlig utfører vårt mannskap ca 1000 timer med ulønnet dugnadsarbeid.

Vi har forøvrig ingen venneforening med bruk av Struten som feriested.

Struten fyr

GSF startet med skoleprosjekt for elever med behov for alternativt undervisningsopplegg, besøk av elevgrupper med sjøfart, fiske/jakt valgfag og samarbeid med Fylkesarbeidskontor og Blå Kors med ungdom som trengte arbeidserfaring og opplæring.

Etter at de tekniske installasjoner var satt i stand, kom flere skolegrupper på besøk og etter hvert ordinære gjester/familier som kunne bidra med leieinntekter til vedlikehold.

Ganske kjapt var etterspørsel om leie i sommerferien godt i gang og vi fikk gjester både høst/vår.

Fra 2011 inngikk GSF samarbeidsavtale med OF og ble en del av Kystleden.

I 2022 hadde vi nærmere 80 bookingdøgn som utgjorde ca. 1000 gjestedøgn.

Etter flere forespørsler fra gjester med mindre barn og andre med noe bevegelsehemninger, ble det i 2023 montert ei sikker trapp ned til stranda.

Landsetting på Struten kan være krevende ved vindfulle forhold.

GSF har med sin 23,5 fot Aronett investert mye i en robust og sikker arbeidsbåt for mannskap og materiell.

Ankringsbøye ved nordbrygga og sikringstau i sørhavna er gode hjelpemidler.

Vi vektlegger ellers grundig og oppdatert info til våre båtgjester vedr ilandsetting/fortøyning.

Grunnet diverse propellhavarier i sørhavna og for å lette tilgjengelighet for gjester og andre besøkende, er det i samarbeid med Kystverket søkt Nasjonalparken om tillatelse til å fjerne 2 steiner. Nasjonalparken har sagt ja og det arbeides videre i forhold til kommunen.

Forskrift om Vern av Ytre Hvaler Nasjonalpark gir sterke føringer på hva som er tillatt eller ikke på Struten. Dette gir oss en del utfordringer i forhold til vedlikehold, oppgradering og tilrettelegging for våre mange gjester.

Vi ønsker oss et bedre og mer konstruktivt samarbeid med Nasjonalparken og SNO og søker nå å få formalisert faste møterutiner og årlig befaring på Struten med representanter for disse.

Gamle Struten fyr fremstår i dag, etter 35 år med frivillighetsarbeid, som et unikt opplevelsessenter for allmenheten med 800 -1000 gjestedøgn i året. Det er IKKE et feriested for oss 8-10 personer som er foreningen. Vi er kystledhytte med booking og samarbeid med Oslofjorden Friluftsråd, OF

Som gjeste informasjon har vi i samarbeid med Nasjonalparken teksten informasjonstavla om Struten Fyr ved Nord-brygga, med beskrivelse av historikk og egenart

God Informasjon om historikk/livet på Struten Fyr med boka til Bjørn Enger, ligger alltid tilgjengelig for våre gjester.

På fyrmesterens rom finner man info om Kystverket generelt samt innblikk i en fyrvokters daglige gjøremål og på stue og kjøkkenvegg bilder og beretning om livet slik det var for en fyrvokterfamilie på Struten fyr. Vi informerer ellers gjerne om Struten for våre gjester, på leietakersamlinger og i andre sammenhenger.

Driftskonsept slutt

Struten fyr

4. Plan for 2025

Den viktigste planen vi har for 2025 er den samme vi har hatt for 2024. Vi jobber for å bevare den gamle fyrstasjonen Struten slik at den skal være tilgjengelig for allmenheten nå, og skal kunne fortelle historien til kommende generasjoner.

Det ønsker foreningen Gamle Struten Fyr gjennom god samhandling med Kystverket, Nasjonalparken, Statens Naturoppsyn og Fredrikstad kommune.

Hvordan tenker vi at vi skal få til dette?

1. Foreningen Gamle Struten fyr vil årlig kalle inn alle overnevnte instanser til en årlig befarings på Struten fyr hvor vi deler hva som er gjort og hva som er planer videre.
2. Vi må rydde opp i gamle uklarheter, dette samspillet må fungere mellom en ideell forening og 4 offentlige/statlige instanser. Foreningen Gamle Struten fyr har laget et forslag som kystverket som eier og GSF som leietaker kan oversende Fredrikstad kommune med Nasjonalparkforvalter og Statens Naturoppsyn på kopi. Dette utkastet ønsker vi tilbakemelding i fra kystverket på og jobbe sammen videre på i 2025.

Det utkastet er som følger:

Struten fyr

Søknad til Fredrikstad Kommune

Fra Kystverket v/Belinda og

Foreningen gamle struten fyr v/Nils-Einar M Engebretsen

dato xxxxxx

Dispensasjon for Struten fyr Fredrikstad

Bakgrunn/historie

Den gamle fyrstasjonen på Struten leies ut til foreningen gamle Struten fyr av kystverket.

Det gjøres på de betingelser at den gamle fyrstasjonen skal være tilgjengelig for allmenheten for å ivareta kystkultur, fyrhistorie og gi naturopplevelser utenom det vanlige. I dag er den gamle fyrstasjonen definert som kystledhytte og tilgjengelig for booking gjennom Oslofjordens friluftsråd.

Foreningen gamle Struten fyr består av et arbeidende styre som siden 1985 har ivaretatt stedet, de gamle bygningene knyttet til fyrstasjonen, og gjort dette tilgjengelig for allmenheten. Da fyret ble automatisert og de siste som hadde dette som sin arbeidsplass gikk i land hadde fyret vært bemannet siden 1907.

Etter ønsker fra besøkende på fyret over flere år hadde foreningen gamle Struten fyr samlet opp nok midler fra Oslofjordens friluftsråd og sparebankstiftelsen DNB til å etablere en trapp fra nauset og ned til stranden for å lette adkomsten, samt å utvide solselleanlegget på stasjonen slik at en kan kutte ut kjøring av diesel og bensinaggregat for strømproduksjon. Dette ble utført i god tro og på dugnad for å få det til.

Her gikk det litt fort i svingene med å etablere dette, så det ble ikke søkt om dispensasjon for disse to tiltakene.

Det resulterte i en anmeldelse fra Statens naturoppsyn i 2022 for brudd på naturmangfoldloven §75, manglende godkjenning/søknad til nasjonalparken om trapp ned til stranda og utvidelse av solselleanlegg med tilhørende sittebenk + bruk av impregnerte materialer. Dette endte opp med en bot på 12 000,- s om foreningen gamle Struten har betalt og anser som en lærepenge.

Foreningen gamle Struten fyr sammen med kystverket ønsker å legge dette bak oss, rydde opp og se fremover. Det er etter dette gjennomført befarings på Struten fyr med både nasjonalparkforvalter Monica Olsen, Statens naturoppsyn ved Håkon Haaverstad og Fredrikstad Kommune ved Jørgen Torp. Dette var veldig hyggelige befaringer og erfaringsutvekslinger som vi ønsker å gjennomføre årlig for å få til best mulig samhandling. Alle parter her ønsker at den gamle fyrstasjonen blir bevart for å kunne fortelle historien, være tilgjengelig for allmenheten og slik at alle skal kunne oppleve en perle i nasjonalparken og Fredrikstad kommune.

Halvparten av trappen som ble etablert (den nedre delen) fikk så omfattende skader av en storm vinteren 2024 at denne er blitt demontert, og den øvre delen avsperrert. Under befaringen med nasjonalparken og statens naturoppsyn ble vi rådet til å fjerne hele den konstruksjonen som står der i dag og søke om en trapp som er utført i betong og stålrekkverk slik som det allerede er flere av på Struten. Dette vil være en mer robust konstruksjon og gå bedre inn i det estetiske bildet. Dette er

Struten fyr

noe vi er helt enige i. Her vil foreningen gamle Struten fyr arbeide med å skaffe økonomiske midler dersom vi kan få en dispensasjon til dette.

Vi søker med dette om dispensasjon for følgende som er utført/delvis tilbakestillt:

1. Utvidelse av det gamle solselleanlegget fra tidligere 3 til nå 5 elementer som forsyner gjestene med grønn energi, samt sittebenken under anlegget.
2. Trapp mellom naust og strand i betong med stålrekkverk for sikker adkomst mellom disse to stedene. Stranden er meget populær og den eneste på Struten. Det tidligere meldt om skader ved forsøk på å klatre ned. (vedlegg 1 trappekonstruksjon og plassering)

Vi søker også om følgende tiltak vi ønsker å utføre:

3. Utvide med to solseller som monteres flatt på den østre veggen til maskinhuset for å fage morgen- og vintersolenergi. Vi har investert i store litiumbatterier i maskinhuset. Disse gir god lagringsplass og vil kunne gjøre oss uavhengig av aggregater med fossilt brennstoff. (se vedlegg 6 for ønsket plassering og mål)
4. Fjerne stein/knaus i sørhavnen. Sørhavnen er den beste ankomsthavnen og fortøyningsplassen under opphold på Struten. Det er nesten alltid svell fra sjøen, og de omsøkte steinene vanskeliggjør inn- og utseilingen. De har til nå kostet oss tre propeller. Vi søkte i 2018 Ytre Hvaler Nasjonalpark om å få slette dem ut uten å fjerne masse. Etter befaring med hele styret i nasjonalparken gav de tillatelse til dette tiltaket. (se vedlegg 10) Vi ber nå Fredrikstad kommune om samme tillatelse. Søknaden er vedlagt plan for utførelse av godkjent entreprenør Petter Olsen, Vesterøy. (se vedlegg 7)
5. Flytte ut betongblokk som i dag ligger på bunnen tet inntil nordbrygga. Her er laste- og losseplass for alle større materialer vi trenger på Struten. Plassen er svært utsatt for svell, og båter slår ned i blokken. Denne er utglidning fra den tidligere brygga. Vi søker om å få flytte den 15 meter lenger ut og bruke den som moring til akterfeste for å kunne holde båt unna brygga ved lasting og lossing. Blokken utgjør ingen negativ påvirkning for miljøet på bunnen. Og den vil ved flytting vil være til nytte og ikke lenger til ulempe. (se vedlegg 8 og 9)

Vedlegg 1 solselleanlegg og sittebenk

Vedlegg 2 Trapp mellom naust og strand

Vedlegg 3 Flyfoto over Struten

Vedlegg 4 Struten plassert i kart

Vedlegg 5 Driftskonsept foreningen gamle Struten fyr

Vedlegg 6 Solceller for morgen og vintersolenergi

Vedlegg 7 Stein i sørhavnen

Vedlegg 8 Plassering av betongstein for nordbrygge til bruk som akterfortøying.

Vedlegg 9 Godkjenning fra nasjonalparken vedr stein/knaus i sørhavna

Struten fyr

Vedlegg 1 (Solselleanlegg og sittebenk)

Se pil

Struten fyr

Vedlegg 2 (Trapp mellom naust og strand)

(Dette er bare den øvre halvdel som står igjen i dag, denne vil også bli fjernet og vi ønsker å erstatte det med en konstruksjon i betong/ståltrekkverk slik som det er utført fra før på Struten)

Dimensjoner:

Nedre trappevang 5m lang og 12 trinn

Midtplatå 1x1 m

Øvre trappevang 5 meter lang og 10 trinn

alle trinn har inntrinn på 38 cm og 19 cm opptrinn

Bredde på trappevanger er ca 100 cm

Høyde rekkverk ca 90 cm

(Dette bilde viser hvordan trappekonstruksjoner med betong og ståltrekkverk er utført på resten av Struten)

Struten fyr

Dette bilde viser plassering av trapp fra luften. Gul markering

Struten fyr

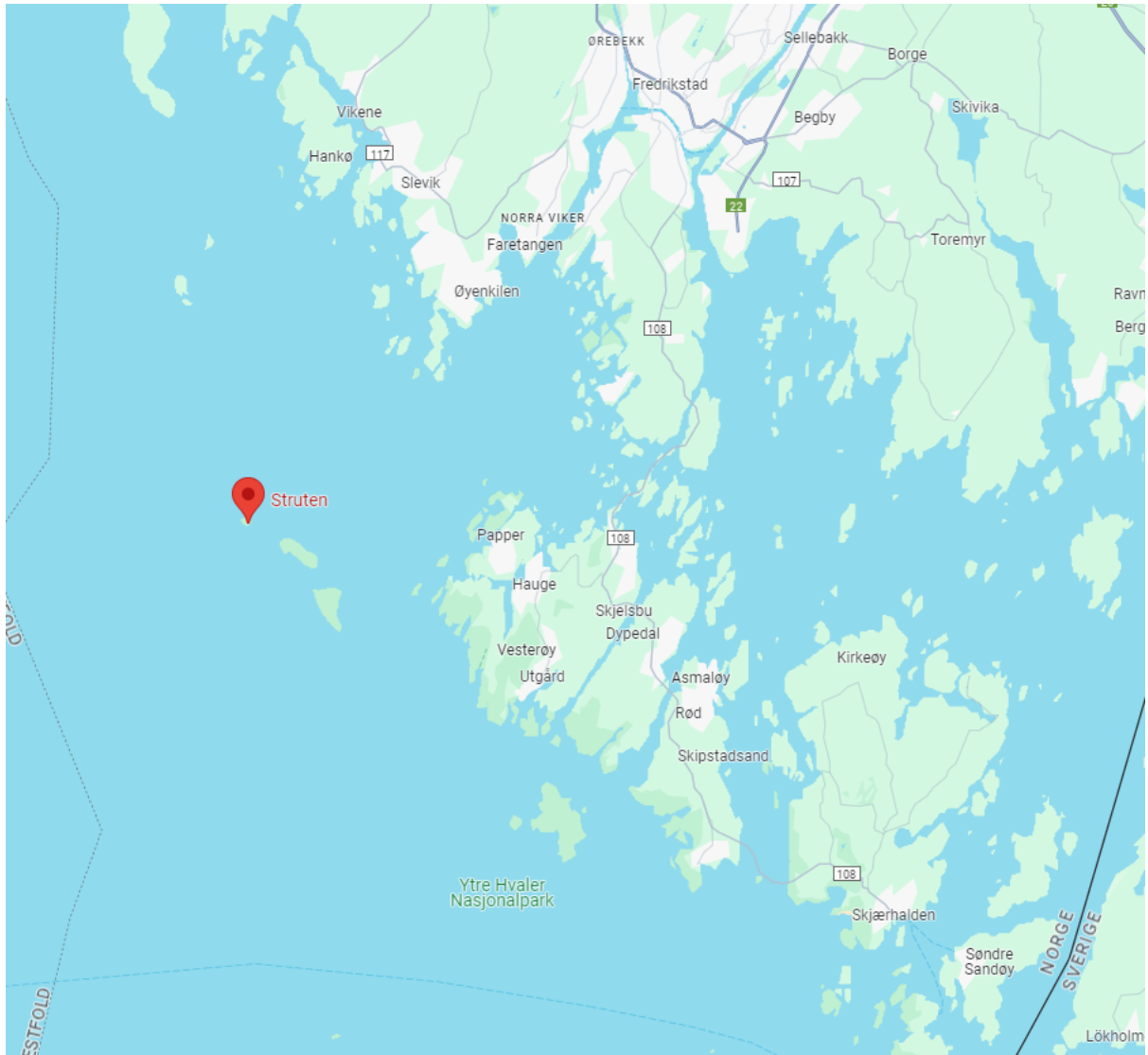
Vedlegg 3 (flyfoto over struten, Søsterøyene og Vesterøy bak)

Struten fyr

Vedlegg 4 (Struten plassert i kart)

Struten fyr

Vedlegg 5 (Driftskonsept foreningen gamle Struten fyr)

Driftskonsept Foreningen Gamle Struten Fyr

GSF søker med sitt engasjement på Struten Fyr å ivareta, vedlikeholde og videreutvikle det verdifulle kulturminne fyret er, helt fra den tid det med sine parafinlamper ga signaler til skip drevet av seil og damp.

Vi ønsker samtidig at Struten så langt mulig skal kunne være tilgjengelig for folk flest. Vi vil legge til rette på en sikker måte for både unge, eldre og også personer med bevegelsesvansker i den grad det er mulig.

Vi ønsker i vårt virke å opplyse om og formidle info om stedets egenart vedr geologi, biologisk mangfold med natur, planter, fugleliv samt marine omgivelser.

Struten som det siste etablerte familiedrevne fyr på østsiden av Oslofjorden, har mye både interessant og spennende fyrhistorie å berette, som vi gjerne gir videre til våre gjester.

Struten Fyr slik det fremstår i dag viser at GSF i årene siden den første avtalen med Kystverket ble inngått i 1987, har drevet et effektivt vedlikeholdsarbeid og samtidig vært pådriver for, i samarbeid med Kystverket, å få realisert store løft med piperehabilitering, fornying av skifertak, tårndekking samt bryggerenovering.

Satsing på solselleanlegg supplert med vindmølle i sommerhalvåret sørger for grønn energi til drift av vannpumpe, lys og kjøleskap for våre leietakere.

Autonomt aggregat som backup gir sikkerhet for drift om nødvendig, også om sol og vind ikke står oss bi.

Velfungerende separate propanopplegg gir kraft til bereder bad og komfyr kjøkken.

Rentbrennede vedovn kjøkken, stue og soverom gir mulighet til tilskuddsvarme ved behov.

Fyret da GSF inngikk kontrakt med Kystverket i 1987 etter at det hadde stått tomt siden 84, var preget av mye forfall med lekkasje på tak og i vinduer, store tekniske mangler på vannsystem, røropplegg elanlegg og aggregater. Visuelt framsto fyret svært shabby med malingflak som flasket fra alle vegger og rustbeslag over alt. Utstyr inne var noen få pinnestoler og ovner og propanopplegg som ikke virket.

Siden 1987 har det hvert år blitt sendt Rapport om Virksomheten til Kystverket. Vi har i alle år opplevd vårt samarbeid med Kystverket vedrørende vedlikehold som svært godt og har alltid fått gode tilbakemeldinger på det..

Vi har i dag en mannskapsstyrke med god fagkunnskap på byggeteknikk, elektro, røranlegg, og teknikk. Årlig utfører vårt mannskap ca 1000 timer med ulønnet dugnadsarbeid.

Vi har forøvrig ingen venneforening med bruk av Struten som feriested.

GSF startet med skoleprosjekt for elever med behov for alternativt undervisningsopplegg, besøk av elevgrupper med sjøfart, fiske/jakt valgfag og samarbeid med Fylkesarbeidskontor og Blå Kors med ungdom som trengte arbeidserfaring og opplæring.

Etter at de tekniske installasjoner var satt i stand, kom flere skolegrupper på besøk og etter hvert ordinære gjester/familier som kunne bidra med leieinntekter til vedlikehold.

Ganske kjapt var etterspørsel om leie i sommerferien godt i gang og vi fikk gjester både høst/vår.

Struten fyr

Fra 2011 inngikk GSF samarbeidsavtale med OF og ble en del av Kystleden.
I 2022 hadde vi nærmere 80 bookingdøgn som utgjorde ca. 1000 gjestedøgn.

Etter flere forespørsler fra gjester med mindre barn og andre med noe bevegelseshemninger, ble det i 2023 montert ei sikker trapp ned til stranda.

Landsetting på Struten kan være krevende ved vindfulle forhold.

GSF har med sin 23,5 fot Aronett investert mye i en robust og sikker arbeidsbåt for mannskap og materiell.

Ankringsbøye ved nordbrygga og sikringstau i sørhavna er gode hjelpemidler.

Vi vektlegger ellers grundig og oppdatert info til våre båtgjester vedr ilandsetting/fortøyning.

Grunnet diverse propellhavarier i sørhavna og for å lette tilgjengelighet for gjester og andre besøkende, er det i samarbeid med Kystverket søkt Nasjonalparken om tillatelse til å fjerne 2 steiner. Nasjonalparken har sagt ja og det arbeides videre i forhold til kommunen.

Forskrift om Vern av Ytre Hvaler Nasjonalpark gir sterke føringer på hva som er tillatt eller ikke på Struten. Dette gir oss en del utfordringer i forhold til vedlikehold, oppgradering og tilrettelegging for våre mange gjester.

Vi ønsker oss et bedre og mer konstruktivt samarbeid med Nasjonalparken og SNO og søker nå å få formalisert faste møterutiner og årlig befarings på Struten med representanter for disse.

Gamle Struten fyr fremstår i dag, etter 35 år med frivillighetsarbeid, som et unikt opplevelsessenter for allmenheten med 800 -1000 gjestedøgn i året. Det er IKKE et feriested for oss 8-10 personer som er foreningen. Vi er kystledhytte med booking og samarbeid med Oslofjorden Friluftsråd, OF

Som gjeste informasjon har vi i samarbeid med Nasjonalparken teksten informasjonstavla om Struten Fyr ved Nord-brygga, med beskrivelse av historikk og egenart

God Informasjon om historikk/livet på Struten Fyr med boka til Bjørn Enger, ligger alltid tilgjengelig for våre gjester.

På fyrmesterens rom finner man info om Kystverket generelt samt innblikk i en fyrvokters daglige gjøremål og på stue og kjøkkenvegg bilder og beretning om livet slik det var for en fyrvokterfamilie på Struten fyr. Vi informerer ellers gjerne om Struten for våre gjester, på leietakersamlinger og i andre sammenhenger.

Struten fyr

Vedlegg 6 (Solceller for morgen og vintersolenergi)

Den røde rammen indikerer der vi ønsker å motere 2 stk 185W mål 150*68 flatt på veggen slik at vi kan fange solen på vinter og tidlig på dagen.

Struten fyr

Vedlegg 7 (Stein i sørhavna)

De røde strekene marker stein/knaus utenfor brygge

Struten fyr

Vedlegg 8 (Plassering av betongstein for nordbrygge til bruk som akterfortøyning.)

De to rød strekene/prikkene markerer hvor denne ligger og hvor vi ønsker å flytte den.

Struten fyr

Vedlegg 9

(Godkjent vedtak fra nasjonalparken vedr stein/knaus i sørhavna. Dette er kun 1.siden en av et dokument på 15 sider som vi ikke legger med i sin helhet i denne rapporten)

Ytre Hvaler nasjonalpark

Kystverket Regionkontor Sørøst
Postboks 1502
6025 Ålesund
Att. Pedersen, Belinda

SAKSBEHANDLER: MONIKA OLSEN

ARKIVKODE: 2019/13809 - 432.3
STYRESAK: 2019-1

DATO: 08.02.2019

Behandling av klage – omgjøring av vedtak - tillatelse til fjerning av to fjellknauser i havneområde sørhavna på Struten fyr gbnr 61/7

Klage fra Kystverket datert 16.01.2019 ble behandlet i Ytre Hvaler nasjonalparkstyre 08.02.2019.

Nasjonalparkstyrets vedtak Tilsluttet med en stemme imot.

Klagen fra Kystverket tas til følge, og det gis tillatelse til fjerning av to fjellknauser på inntil 3 m³ totalt i sørhavna på Struten fyr gbnr 61/7 på følgende vilkår:

- Sprenging skal utføres med så skånsomme metoder som mulig, og på en tid av året når den gjør minst skade på livet i området
- Sprengmassene skal ligge igjen i havneområdet, men kan skyves utover eller til siden for å danne nytt skjul/levested for marine arter
- bryggeområdet skal være tilgjengelig for allmennheten

Vedtaket er fattet med hjemmel i §48 naturmangfoldloven.

Tiltaket kan også kreve tillatelse fra kommunen.

Saksfremlegg til nasjonalparkstyret

Sak 2019/13809 Klage på vedtak - Struten fyr - fjerning av to fjellknauser.

Søknad til nasjonalparkstyret

Kystverket Regionkontor Sørøst har sendt følgende klage til nasjonalparkstyret:
Viser til søknad fra 8/11 og mottatte avslag 10/12 om å fjerne 2 små fjellknauser/steiner på Struten Fyr. I avslaget uttrykkes det bekymring for verneverdiene. Vi er helt på linje med Nasjonalparken i så måte. Verneverdiene står høyt i fokus hos dem som har jobbet med å verne, utvikle og gjøre Struten til et opplevelsessenter for allmenheten gjennom 33 år.

Vi ber om at tiltaket, ved avtalte befaring, kan vurderes opp mot disse verneverdiene, i hvilken grad det påvirker både negativt og positivt. Kystverket er kjent med at det planlegges en befaring med Foreningen Gamle Struten og Nasjonalparkforvalter.

Struten fyr

Nils-Einar M Engebretsen
Leder Foreningen Gamle Struten Fyr

Tormod Nyquist
Kasserer/styremedlem

Oslo Sportsdykkeklubb
Sveavegen 89
1263 Oslo

Oslo 01.12.2024

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Postboks 325
1502 Moss

Rapport om dykking fra Akerøya sommeren 2024 gjennomført av medlemmer fra Oslo Sportsdykkeklubb

OSDK arrangerte i år ikke organisert dykking fra Akerøya pga manglende dispensasjon fra Nasjonalparkreglene men oppfordret medlemmene til å få til noen dykk fra Akerøya.. Flere av klubbens medlemmer dro derfor ned for noen dager mens andre kom inn for en dag eller to. Noen av klubbens medlemmer tok en gåtur rundt Akerøya, lite telt å se, men dessverre mye stillehavsøsters på bergene, så havet er nok fullt av dem, noen blir plukket opp av fugler og sluppet på berget for å knuse.

Det ble dykket hver dag i en periode over 9 dager. Det ble observert torsk på alle dykkene, og godt med torskeyngel spesielt på bergene rundt tresteinene.

Lørdag 20.juli: dykk på Tre Steinene. Vi så mye hummer, av varierende størrelse samt en relativt stor skate. 3 torsker som er klemt inn i sprekker sannsynligvis p på grunn av sel. Noe strøm som gir flott vegetasjon.

Søndag 21.juli: dykk på Nordre Søster på veggen. Her var det også mye hummer, flere store. Noe strøm og grei sikt. Vi så en stor torsk, grei størrelse.

Mandag 22.juli: dykk på Alne på lesiden pga mye vind. Her var det en del krabber, men også mye døde krabber. Hummer her også, men ikke så mye som de andre stedene. Torsk så vi også. Det ble i tillegg observert en skate.

Tirsdag 23.juli: Nytt dykk på Søndre Søster på veggen syd og vest for øya. Igjen bra med hummer og Torsk, samt en fin stor torsk observert. I tillegg mye småsei i stim.

Onsdag 24.juli: dykk på Struten. Flott vegg med mye vegetasjon og sprekker, men egentlig ikke så mye liv. Noen få hummer og havnål, krabber osv

Torsdag 25.juli: dykk på Tre Steinene igjen. Mye liv med hummer og torskeyngel på grunna, og denne gangen ble det sett to skater

Fredag 26.juli: ikke noe dykk for det regnet og blåste masse hele dagen.

Lørdag 27.juli: dykk på Nordre Søster på veggen. Kjempe flott dykk men mye liv, denne gangen så vi en ål og det er nesten 10år siden sist vi har sett her ute.

Søndag 28.juli: dykk på Tre Steinene igjen. Dårligere sikt og ikke så mye å se.

Med vennlig hilsen

Neste år satser vi på å være tilbake med dispensasjon for organisert virksomhet.

mvh

Geir Langeland
styremedlem Oslo Sportsdykkeklubb.

**Ytre Hvaler
nasjonalpark**

Postadresse
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse
Skjærgårdens hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69 24 70 24
sfospost@statsforvalteren.no

Havforskningsinstituttet
/ Even Moland
1016 Kystøkosystemer, prosjekt 16175

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2024/48395-2

Deres ref.

Dato 09.12.2024

Skagerrak Science & Solutions Sail 2025 - økonomisk støtte fra Ytre Hvaler nasjonalpark

Vi viser til søknad fra Havforskningsinstituttet ved Even Moland, med prosjektbeskrivelse og finansieringsplan datert 29.11.2024.

Prosjektet Skagerrak Science & Solutions Sail 2025, vil bidra til å formidle kunnskap om tilstand og hva vi mennesker kan gjøre for å bedre tilstanden for livet i våre nærmeste havområder. Kunnskap danner grunnlag for mer bærekraftig forvaltning og bruk av havets ressurser, som igjen tilrettelegger for kunnskapsbasert omstilling med potensial for økt verdiskaping fra fiskeri og havbruk, økt friluftslivs- og rekreasjonsverdi og ytterligere forsknings- og utdanningsaktivitet.

Prosjektet vil også styrke regionens samarbeid med de andre regionene som har Skagerrak som sitt havområde. Som Havpanelet påpeker, er havets ressurser overbeskattet og global marin miljøtilstand redusert. Dette prosjektet støtter flere av FNs bærekraftsmål, spesielt mål om bevaring av hav og marine ressurser (Mål 14) og utvikling av bærekraftige samfunn (Mål 11). Samtidig får behovet for restaurering av akvatiske systemer også i økende oppmerksomhet regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Naturbaserte løsninger, som kultivering av arter som restaurerer habitat og forbedrer vannmiljøet, er både økologisk og økonomisk gunstig, og kan knyttes til mål om bærekraftig forbruk og produksjon (Mål 12), matproduksjon (Mål 2), og industrialisering og innovasjon (Mål 9).

Fordi bruk og ivaretagelse av kysten er nødvendig for en god samfunnsutvikling, er det også viktig med en forskningssatsning og kunnskapsutvikling innen marin natur og marine ressurser. Økt kunnskap og informasjonsdeling om vårt felles hav på tvers av fylker, regioner og land er nøkkelen til å håndtere utfordringene.

Dette er et spennende prosjekt som nasjonalparkstyret i Ytre Hvaler støtter, med forventning og ønske om aktiv deltagelse i prosjektet.

Vi finner derfor å kunne støtte prosjektet med 100.000,- kroner.

Bidraget vil bli overført til Havforskningsinstituttets bankkontonummer: 6345.05.31172, merket «prosjekt 16175, ansattnr. 36802504».

Vi ber om en rapport fra resultatene i prosjektet med oversikt over disponering av midlene innen 31.12.2025.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Færder nasjonalparkstyre
Jomfruland nasjonalparkstyre
Raet nasjonalparkstyre
Kosterhavets nationalpark

BEHOVSINNMELDING STATSFORVALTEREN - 2025

Organisasjonsnummer: 974761319

Foretaksnavn STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Adresse: Vogts gate 17, 1532 MOSS

E-postadresse: monika.olsen@statsforvalteren.no

Kontaktperson

Navn: Monika Olsen

Telefonnummer: 69247024

E-postadresse: monika.olsen@statsforvalteren.no

Utfyller

Navn: Monika Olsen

Mottaker: Miljødirektoratet

SØKNAD

REFERANSENR.: 25SC970E

Om søknaden

Er søker verneområdeforvalter eller statsforvalter? Verneområdeforvalter

Hvilken statsforvalter hører du til? Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Tiltak

Oversikt over alle tiltak

Navn	Kapittelpost	Fagområde	Kostnadsart	Ansvarlig	Beløp
Drift av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	142021 - 21-post Spesielle driftsutgifter Miljødirektoratet	Forvaltning verneområder	Investeringer, Lønn, Driftskostnader, Kjøp av tjenester	Monika Olsen	350 000

Drift av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Navn på tildeling/prosjekt/tiltak: Drift av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Beskrivelse av tildeling/prosjekt/tiltak:

Nasjonalparkstyret søker om midler til drift av nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg som vedlagt budsjett for 2025 viser. I innmeldingen av behov for midler er medregnet reiseutgifter for styremedlemmene

ved deltagelse på felles samling med Kosterhavet og Færder nasjonalparker i Sverige i 2025.

Vi har to hjemmesider: <https://www.nasjonalparkstyre.no/Ytre-Hvaler> og <https://ytrehvaler.no>

Det er behov for gjennomgang av siden for oppdatering mhp forbedring av innhold, særlig for bedre synliggjøring av målsettinger i Besøksstrategien for besøkende på ytrevhaler.no.

Referanse til tildelingsbrev/VØI:**Kapittelpost:** 142021 - 21-post Spesielle driftsutgifter Miljødirektoratet**Fagområde:** Forvaltning verneområder**Underområde:** Drift av nasjonalpark- og verneområdestyrer**Kostnadsart:**

- Investeringer
- Lønn
- Driftskostnader
- Kjøp av tjenester

Ansvarlig saksbehandler hos statsforvalteren: Monika Olsen**Omsøkt beløp:** Kr 350 000**Er tiltaket flerårig?** Nei**Er tiltaket geografisk nærliggende relevante verneområder, naturtyper, leveområder for trua arter etc.:**

Nei / Ikke relevant

Vedlegg budsjett drift npstyret 2025.pdf (Utgiftsoversikt) **Monika Olsen for STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS**

Levert 09.01.2025

Behovsinnmelding statsforvalteren - 2025

Navn	Status	Innvilget beløp	Kommentar
Drift av Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	Innvilget	370 000	Innvilget 270 000,- til drift av styret + 100 000,- i grunnstøtte drift.
		370 000	

MIDLER TIL NATURRESTAURERING (KAP. 1420 POST 31) - 2025

Organisasjonsnummer: 974761319

Foretaksnavn STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Adresse: Vogts gate 17, 1532 MOSS

E-postadresse: monika.olsen@statsforvalteren.no

Kontaktperson

Navn: Monika Olsen

Telefonnummer: 69247027

E-postadresse: monika.olsen@statsforvalteren.no

Utfyller

Navn: Monika Olsen

Mottaker: Miljødirektoratet

SØKNAD

REFERANSENR.: 25578A60

Tiltak

Hvem søkes det på vegne av? Nasjonalpark- eller verneområdestyre

Oversikt over alle tiltak						
Pri.	Navn på tiltaket	Tiltakskategori	Tiltakstype	Verneområde	Øk. ansvarlig	Beløp
1	Kartlegging av marine naturtyper i grunne områder	Annet	Annet	Ytre Hvaler nasjonalpark (VV00002752)	Forvaltningsm.	750 000

Kartlegging av marine naturtyper i grunne områder

Prioritet: 1

Navn på tiltaket: Kartlegging av marine naturtyper i grunne områder

Tiltakskategori: Annet

Tiltakstype: Annet

Areal: Verneområde

Fylke: Østfold

Kommune: Hvaler

Verneområde: Ytre Hvaler nasjonalpark (VV00002752)

Økonomisk ansvarlig: Forvaltningsmyndighet

Beløp det søkes om: Kr 750 000

Sannsynlig måloppnåelse (velg minst én): Bedret økologisk tilstand

Videreføring av pågående prosjekt? Ja

Er tiltaket flerårig? Nei

Beskrivelse av tiltaket:

Ytre Hvaler, Færder og Jomfruland nasjonalparker fremmer parallelle og samordnede søknader om finansiering av kartlegging av marine naturtyper i grunne områder i nasjonalparkene. Kartleggingen planlegges knyttet til programmet Frisk Oslofjord 2 som startet opp i 2023.

Nasjonalparkene ønsker kartlegging på grunt vann (0-30m) med fokus på mer eksakt klassifisering og arealavgrensning av naturtyper med henblikk på vern, forvaltning/restaurering og tilstand for enkelte av disse.

Aktuelle naturtyper er ålegressenger, tareskog (stortare og fingertare), sukkertareskog, bløtbunn i strandsonen og skjellsandforekomster hvorav alle, med unntak av sukkertare, tidligere er kartlagt i «Nasjonalt program for kartlegging av marint mangfold, kyst», og derav registrert i Naturbase. I tillegg bør andre potensielt forvaltningsrelevante naturenheter (Bekkby mfl. 2021) vurderes inkludert grunnet deres funksjon som leveområde for truede eller nær truede arter, eller internasjonale forpliktelser. Dette inkluderer: Littoralbassengbunn, Bergvegg i fjæresonen, Grunne sandområder, Tangsamfunn, Blåskjellbunn, Flatøstersbunn, Tidevannsenseng og tidevannssump, Kransalgebunn og Brakkvannsundervannsenseng. Kunnskap om forekomst av fremmedarter slik som stillehavsøster, havnespy eller japansk drivtang kan også være viktig for forvaltningen.

Mangel på eksakt kunnskap:

Beregningene er basert på modelleringer utført av Havforskningsinstituttet og Norsk institutt for vannforskning ca. 2010. Tilsynelatende er det bra overenstemmelse mellom modelleringene og det en kan observere visuelt fra land og fra båt når det gjelder bløtbunn i strandsonen og ålegrasenger. Når det gjelder tareskog og skjellsand, er det vanskelig å observere visuelt og det er ikke gjort systematisk kartlegging med undervannsteknologi.

Formål med kartleggingen:

Det er behov for å gjennomføre slik kartlegging for å:

- Mer eksakt kjenne til naturtypenes utbredelse som sentrale verneverdier i nasjonalparkene.
- Gi bedre grunnlag for framtidig forvaltning.
- Om mulig bestemme vitalitet/frodighet i naturtypene tareskog og ålegrasenger. Det er visse indikasjoner på nedsatt vitalitet i ålegrasenger og varierende omfang av påslag av tare på strendene kan være tegn på redusert vitalitet der.

Forholdet til tiltaksplan for Oslofjorden:

I Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden (KLD mars 2021) inngår bevaring av marine naturtyper i grunne områder som innsatsområde 4: Ivareta sårbare arter, utvalgte naturtyper og kulturminner. Innsatsområdet i tiltaksplanen er på arter og naturtyper som er kategorisert som truet eller nær truet på rødlistene for arter og naturtyper, samt naturtyper som er viktige for mange arter eller dekker sentrale økosystemfunksjoner. Tiltaksplanen sier også at styrket kartlegging og overvåking er basistiltak for å vite hva man skal ta vare på hvor, og for å kunne vurdere utviklingen både for biologisk mangfold og ivaretagelse av kulturminnene. Etter vår vurdering vil planlagte kartlegging være i overenstemmelse med tiltaksplan for Oslofjorden og en direkte oppfølging av den.

Vurdering i forhold til kriteriene i tiltaksplan for Oslofjorden:

De nevnte naturtypene i våre nasjonalparker er viktige for mange arter og har sentrale økosystemfunksjoner. Eksempler er tareskogenes funksjon som levested for mange arter og «motor» i energiutvekslingen mellom grunne og dype områder, i tillegg til å være et særdeles viktig matfat for vadefugl i strandsonen. Det er velkjent at ålegrasengene er viktige oppvekstområder for blant annet

kyst/fjordtorsk som har slitt de siste tiårene. Bløtbunnsområdene er viktige matfat for vadende og dykkende fugl, i tillegg til å være næringsområder for fisk.

I Norsk rødliste for naturtyper er sørlig sukkertareskog vurdert til å være kritisk truet og eksponert blåskjellbunn til å være sårbar, mens marin undervannseng (ålegras) er vurdert til å være intakt. Sørlig stortareskog og grunn skjellsandbunn ser ikke ut til å være vurdert rødlista.

Sørlig sukkertareskog inngår ikke i modelleringene i våre områder. Påslag av sukkertare på strendene sammen med stortare og tang, indikerer en viss utbredelse av sukkertare uten at det foreligger eksakt kunnskap om det, noe en kartlegging forhåpentligvis vil bidra til.

Skissert omfang innen prosjektrammen:

- Ålegress + Tare + Blåskjell & Østers = NOK 1 mill. ekskl. mva.
- Videotransekt 250 stk. = NOK 1 mill. ekskl. mva.
- Rapportering: NOK 200.000

Andre eventuelle kostnader: Noe utstyr, modellering (skjellbanker, tare, heldekkende NiN-kart), implementering av maskinsyn til videoanalyse, og eventuell innsamling eller bruk av fjernmålingsdata).

For fullstendig beskrivelse av tiltaket se vedlegg Forslag til habitatkartlegging på grunt vann i Jomfruland, Færder og Ytre Hvaler nasjonalpark fra Havforskningsinstituttet, 2023.

Vedlegg

- Kartlegging av marine naturtyper i grunne områder i Jomfruland, Færder og Ytre Hvaler Nasjonalpark - Kartleggingsskisse.pdf (Prosjektbeskrivelse)

 Monika Olsen for STATSFORVALTEREN I ØSTFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Lvert 09.01.2025

Midler til naturrestaurering (kap. 1420 post 31) - 2025

Pri.	Navn	Status	Innvilget beløp	Øk. ansvarlig	Kommentar
1	Kartlegging av marine naturtyper i grunne områder	Annet		Forvaltningsmyndighet	Kartlegging må være knyttet til konkrete tiltak, jf. postomtalen. Vi kan ha en nærmere dialog om dette tiltaket. Vi ser på andre løsninger i direktoratet for slik kartlegging.
Antall: 1					

Statsforvalterne
Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 10.03.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8483

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

På grunn av endringer i naturmangfoldloven som trådte i kraft fra 1. januar 2025 er det ved kongelig resolusjon 28. februar 2025 fastsatt oppdatert delegering av myndighet etter nærmere angitte bestemmelser i naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet. I delegeringsvedtak samme dag har Klima- og miljødepartementet fastsatt oppdatert delegering av myndighet til Miljødirektoratet.

Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025 og erstatter tidligere delegeringer etter naturmangfoldloven.

Miljødirektoratet fastsetter på bakgrunn av dette ny delegering til av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrerne. Ny delegering innebærer ingen endring i hvilken myndighet som legges til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrerne.

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Miljødirektoratet til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

Fastsatt av Miljødirektoratet 10. mars 2025 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), kgl.res. 28. februar 2025 nr. 320 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet, og delegeringsvedtak 28. februar 2025 nr. 321 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

1. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til statsforvalterne for følgende bestemmelser:
 - § 20 annet ledd
 - § 21 annet ledd
 - § 69 første ledd
 - § 70 annet ledd

- § 71 første ledd
 - § 72 tredje ledd
 - § 73 første ledd
 - § 73 fjerde ledd
2. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til nasjonalpark- og verneområdestyrer for følgende bestemmelser :
- § 69 første ledd
 - § 70 annet ledd
 - § 71 første ledd
 - § 73 første ledd
 - § 73 fjerde ledd
3. Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025. Delegeringene er ikke til hinder for at departementet eller direktoratet kan utøve myndighet etter bestemmelsene.
4. Vedtak 14. januar 2021 nr. 97 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer oppheves.
5. Miljødirektoratets vedtak 29. april 2022 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene oppheves.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Hilde Singsaas
direktørdirektør

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Fra: Ingrid Vaagland Stav[Ingrid.Vaagland.Stav@miljodir.no]

Sendt: 18.12.2024 13:23:00

Til: Postmottak SFMR;Postmottak SFTF;Postmottak SFVL;Postmottak SFAG;Postmottak SFNO;Postmottak SFTL;Postmottak SFOS;Postmottak SFIN;Postmottak SFRO;Postmottak SFVT[sfmrpost@statsforvalteren.no;sftfpost@statsforvalteren.no;sfvlpost@statsforvalteren.no;sfagpost@statsforvalteren.no;sfnoport@statsforvalteren.no;sftlpost@statsforvalteren.no;sfospost@statsforvalteren.no;sfinpost@statsforvalteren.no;sfropost@statsforvalteren.no;sfvtpost@statsforvalteren.no]

Kopi: Terje Qvam[Terje.Qvam@miljodir.no];

Tittel: Bruken av utvalgsmodule i Elements

Til alle verneområdestyrer

Bruken av utvalgsmodule i Elements

Transparent offentlig forvaltning

Som utgangspunkt er det et mål for forvaltningen å sikre at alle får en trygg og grundig saksbehandling og likebehandling fra det offentliges side. Forvaltningsloven har regler som skal sikre varetaking av disse hensynene. Saker

skal behandles upartisk, objektivt, nøytralt og transparent. Dette gjelder også for verneområdestyrene sine vurderinger og vedtak.

Offentlige organer plikter å holde arkiv, slik at dokumenter er sikret som informasjonskilder for samtid og ettertid, jmf. § 1 i Forskrift for offentlege arkiv. Nasjonalpark- og verneområdestyrer omfattes av dette lovverket, og er pliktig å dokumentere sin virksomhet fortløpende, blant annet av hensyn til rettssikkerheten til den eller de som berøres av styrenes arbeid, men også av hensyn til publikums rett til innsyn i offentlig virksomhet, jmf. Offentleglova § 1.

Om verneområdestyrene av ulike årsaker ser at det er vanskelig å etterkomme kravene i lovverket, bør de ta kontakt med Statsforvalterens fellestjenester for veiledning.

Saksbehandling

For å imøtekomme alle krav som stilles til saksbehandling og gjennomføring av styremøter, er det utviklet funksjonalitet i sak- og arkivsystemet Elements, «utvalgsmodule» Verneområdeforvalterne (sekretærene til verneområdestyrene) skal bruke denne module til forberedelse og i gjennomføringen av styremøtene, som inkluderer å lage saksfremlegg, innkallinger og referat. Slik er vi sikret at alt er riktig dokumentert og arkivert. Det er ikke anledning til å ha et arkiv lokalt. All arkivverdig dokumentasjon skal lagres i Elements.

Når styret gjør et vedtak, skal dette registreres innen tre (arbeids)dager i Miljøvedtaksregisteret (miljovedtak.no), jmfør [forskrift om Miljøvedtaksregisteret §3](#). Vedtakene skal også offentliggjøres på styret sine nettsider så snart som mulig. Ifølge

vedtektene til styret kommer reglene i kommuneloven til bruk så langt de passer. Kommuneloven § 11-4 har bestemmelser om møtebok (protokoll). Den har likevel ingen bestemmelser om når den skal legges ut, og derfor ingen tidsfrister. Protokollen blir skrevet og signert av partene før møtet er ferdig. Dette betyr at den bør være tilgjengelig for allmenheten fra dette tidspunktet via verneområdestyret sine nettsider på Nasjonalparkstyre.no. Er møtet digitalt kan det derfor ta noe tid før alle møtedeltakere har skrevet under protokollen slik at den kan tilgjengeliggjøres. Det at dokumentene legges ut på styret sine nettsider (tilgjengeliggjøring) erstatter ikke at dokumentene skal arkiveres i Elements (arkivering).

Tilgjengelig veiledning

Vi viser til [eLæring](#) om «utvalgsmodule» i Elements og vedlagt veiledning i Elements sin møtemodul fra STAF.

Har dere spørsmål om dette så ta kontakt med STAF via brukerstøtte/»hjelpeknappen».

Hilsen

Ingrid Vaagland Stav

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 98 05 29 98

ingrid.vaagland.stav@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 MOSS

Trondheim, 27.02.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8413

Saksbehandler:
Hege Langeland

Skjøtsel og kjøring av ved

Enkelte verneområde- og nasjonalparkstyrer bruker tiltaksmidler for tilførsel av ved til åpne hytter og til bål plasser. Det er uttalt at dette bl.a. gjøres for å hindre hogst i verneområdet. Det har på bakgrunn av dette kommet opp spørsmål om motorferdsel for vedkjøringen er å anse som skjøtsel etter naturmangfoldloven § 47.

Formålet med denne veiledningen er å sikre at § 47 ikke brukes som hjemmel for tiltak som faller utenfor lovbestemmelsen.

Hva faller inn under skjøtselshjemmelen i naturmangfoldloven § 47?

Etter naturmangfoldloven § 47 er skjøtsel tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Bestemmelsen gjelder tiltak som direkte opprettholder/bedrer den naturtilstanden som er angitt i verneformålet. Den konkrete utformingen av formålet i den enkelte verneforskrift har derfor stor betydning for hvilke tiltak som kan utføres. Fordi skjøtselsbestemmelsen er knyttet opp mot naturtilstanden, er bestemmelsen tolket til å ikke dekke tiltak som utføres for friluftslivsformål. Skjøtsel er videre bare tiltak som skjer i regi av forvaltningsmyndigheten.

Forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 2008-2009) nevner bl.a. følgende eksempler på hva som ligger innenfor § 47:

- hogst og utrydding av fremmed vegetasjon
- opprydding etter tidligere naturinngrep med fjerning av forfalte anlegg
- enkel merking eller anlegg av stier, klopper mv. i verneområdet der det er nødvendig for å kanalisere ferdselen for å beskytte verneverdiene

Det følger videre av forarbeidene at forvaltningsmyndighetens rett til å utøve skjøtsel også dekker nødvendig motorferdsel i verneområdet i den forbindelse. Dersom det er nødvendig for å gjennomføre skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven § 47, kan forvaltningsmyndigheten også benytte motorferdsel på eiendom utenfor verneområdet, se naturmangfoldloven § 72 tredje ledd.

Skjøtselstiltak skal videre varsles grunneier.

Tilførsel og utkjøring av ved

Tilførsel av ved til åpne hytter eller bålplasser anses ikke for å være skjøtsel som kan gjøres med hjemmel i naturmangfoldloven § 47. Utkjøring av ved for å forebygge at noen begår ulovlige handlinger gjennom ulovlig hogst, kan ikke regnes som skjøtselstiltak. Å utstyre hytter med ved, anser vi videre for å være en del av den virksomheten som eiere av hyttene har.

Det er verneforskriftens bestemmelser som er avgjørende mht. hva som er tillatt mht. uttak av trevirke for bålbrekking. Ulovlig uttak av trevirke/hogst bør forebygges med god informasjon. Eventuelle brudd på verneforskriften bør følges opp som en ulovlighets sak om mulig.

Når tilførsel av ved ikke anses som skjøtsel, vil motorferdselen for å kjøre ut ved ikke kunne gjøres etter naturmangfoldloven § 47. Dette betyr at Statskog, DNT og andre aktører må søke forvaltningsmyndigheten om tillatelse til motorferdsel etter verneforskriftene for å kunne kjøre ut ved til hytter.

Forvaltningsmyndigheten kan ha adgang til motorferdsel for forvaltningsoppgaver i verneforskriften. Dersom verneforskriften har en bestemmelse om dette, kan motorferdsel utføres med hjemmel i denne dersom vedkjøringen vurderes å være oppgaver for å fremme verneformålet, dvs. en forvaltningsoppgave. I tilfellet bør motorferdselen begrenses mest mulig og om mulig samordnes med annen transport i området. For andre tilfeller må motorferdselen omsøkes, og styret kan behandle en søknad om dette etter verneforskriften selv om det gjelder for egen virksomhet.

Selv om motorferdselen kan være hjemlet i en bestemmelse om adgang til motorferdsel i forbindelse med forvaltningsoppgaver, kreves grunneiers tillatelse og tillatelse etter motorferdselloven. Dette er annerledes for motorferdsel etter § 47, hvor det ikke kreves tillatelse fra grunneier. I praksis er det videre lagt til grunn at motorferdselloven ikke er til hinder for motorferdsel ved skjøtselstiltak etter § 47.

Kort om bruk av tiltaksmidler

Tiltaksmidler er øremerket tiltak som kan forbedre eller opprettholde verneverdiene. De kan også benyttes til tilretteleggingstiltak, men innenfor visse rammer. Det er ikke slik at tiltak det gis midler til automatisk er å anse som skjøtsel som faller inn under § 47. Forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret om tiltak faller inn under skjøtselshjemmelen i § 47 eller om det kreves dispensasjon etter verneforskriften.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvaltaren i Rogaland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og
Akershus

Postboks 2520 6404 MOLDE
Postboks 700 9815 VADSØ
Njøsavegen 2 6863 LEIKANGER
Postboks 59 4001 STAVANGER
Postboks 504 4804 ARENDAL
Postboks 987 2604 LILLEHAMMER
Postboks 1405 8002 BODØ
Postboks 2600 7734 STEINKJER
Postboks 2076 3103 TØNSBERG
Postboks 325 1502 MOSS

Verneområdestyrene, se liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

5. desember 2024

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.

Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i [dette påmeldingsskjemaet](#) slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttušvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra /
Varenkinniemen kansalistarhaan styyri
Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
Ånderdalen nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Lophavet

Lofotodden nasjonalparkstyre
Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Njaarken vaarjelimmiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
Møysalen nasjonalparkstyre
Vega verneområdestyre

Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skækeren-Lijre nasjonalpaarhkestávroe
Byrkije nasjonalpaarhkestávroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
Verneområdestyret for Trollheimen

Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Langsua nasjonalparkstyre
Reinheimen nasjonalparkstyre
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Sølen verneområdestyre
Breheimen nasjonalparkstyre

Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde

Hallingskarvet nasjonalparkstyre
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre

Folgefonna nasjonalparkstyre
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
Nærøyfjorden verneområdestyre
Stølsheimen verneområdestyre
Ålfotbreen verneområdestyre

Raet nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
landskapsvernområde
Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder

Færder nasjonalparkstyre
Jomfruland nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Kopi:
Miljødirektoratet

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

18. mars 2025

Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere

Bakgrunn:

Dagens modell for forvaltning av store verneområder ble opprettet i 2010. Bakgrunn for modellen, samt hvordan den er utformet, er nærmere beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2010, Prop. 1 S (2009-2010), side 224. Det er etter 2010 opprettet 49 lokalt/regionalt baserte nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Modellen er evaluert ved rapport NF 01/2021, og Miljødirektoratet har i brev 31. mai 2021 gitt Klima- og miljødepartementet råd om oppfølging av evalueringen. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at evalueringen gir nyttig kunnskap for å gjøre verneområdeforvaltningen så god som mulig fremover.

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Sekretariatene – verneområdeforvaltere – er formelt ansatt hos de respektive statsforvalterne, men er underlagt styret i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn og fravær mv.

Hoveddelen av stillingene som verneområdeforvaltere ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre. I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder, for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg er det tilsatt forvaltere der opprettet nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styrer. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre.

Det er i dag 68 verneområdeforvaltere, fordelt på de 49 styrene.

Fylkesvis fordeling av forvalterstillingene:

Fylke	Antall
Agder	5
Innlandet	15
Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	6
Troms og Finnmark	12
Trøndelag	8
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	0
Sum:	68

Ved etablering av forvaltningsordningen ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp forvaltningsknutepunkt lokalt hvor forvalterne skulle sitte i et kontorfellesskap med andre som jobbet med utmarksrelaterte oppgaver, f.eks. nasjonalparksentre, fjellstyrer og SNO. Dette er også omtalt i Prop. 1 S. (2009-2010) s. 224. Det er opprettet en del slike knutepunkter i årene som har gått etter at forvaltningsmodellen ble innført.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og Statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Utfordringer med dagens forvaltning

I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021 – igangsatt etter en virketid på ti år. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viste at ordningen i all hovedsak fungerer godt, og Klima- og miljødepartementet har som nevnt besluttet å videreføre ordningen.

Før ordningen med nasjonalpark- og verneområdestyrer ble innført, var det statsforvalterne som forvaltet alle verneområdene. Siden ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble innført, har også mange kommuner fått delegert ansvar for å forvalte naturreservater. Dette har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis (fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag). Evalueringen fra 2021 bekrefter delvis dette.

Statsforvalterne bruker mye tid på den personalmessige og administrative oppfølgingen av forvalterne. Rollefordelingen på personalforvaltning/daglig ledelse/styring mellom statsforvalter og styre/styreleder er krevende, og kan medføre en belastning for særlig statsforvalter, men også for forvalterne og styrene.

Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Antall forvaltere pr. verneområdestyre er differensiert, men det er likevel en ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillinger. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Oppdrag:

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet gjennomgå verneområdeforvaltnernes organisasjonsmessig tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene. Dette inkluderer endringer som

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm sykdom, vakanser mv eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglig ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rollehåndtering, herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

En utredning av endret organisering skal omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning (nullalternativet). Direktoratet bør bl.a. utrede følgende alternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Direktoratet kan også utrede andre alternativer.

Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Relevante aktører som må ivaretas i utredningsprosessen er fjellstyrene, som en sentral og viktig samarbeidspartner for mange verneområdestyrer, og SNO. I tillegg skal aktørene under merkevaren Norges nasjonalparker orienteres om utredningsprosessen og gis anledning til å gi innspill.

Involvering og forankring hos verneområdestyrene

Miljødirektoratet skal invitere alle verneområdestyrene til et orienteringsmøte om oppdraget i oppstartet av arbeidet. Det bør opprettes en referansegruppe bestående av et fåtall styrer som involveres i utredningen underveis, på den måten direktoratet finner hensiktsmessig. Både styremedlemmer og forvaltere bør inngå i referansegruppa.

Forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet.

Klima- og miljødepartementet arrangerte 21. januar 2025 et møte der de fleste verneområdestyrene var representert, for å orientere om departementets vurderinger av behovet for en utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne og for å høre styrenes syn på en slik utredning. Styrene ble også gitt anledning til å gi sin tilbakemelding til departementet skriftlig i etterkant av møtet. Oppdragsbrevet her er utformet i lys av disse tilbakemeldingene. De skriftlige tilbakemeldingene ligger ved i kopi, og vi ber om at de tas med som en del av grunnlaget for utredningen.

Frist for direktoratets tilråding til departementet settes til **1. mai 2026**.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre

Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman
kanalistarhaan johtokunta

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra / Varenkinniemen
kansalistarhaan styyri

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
Ånderdalen nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for LoppHAVet
Lofotodden nasjonalparkstyre
Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Njaarken vaarjelimmiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
Møysalen nasjonalparkstyre
Vega verneområdestyre
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre
nasjonalpaarhkeståvroe
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
Nasjonalparkstyret for Forollhogna
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
Verneområdestyret for Trollheimen
Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Langsua nasjonalparkstyre
Reinheimen nasjonalparkstyre
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Sølen verneområdestyre
Breheimen nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde
Hallingskarvet nasjonalparkstyre
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Folgefonna nasjonalparkstyre
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
Nærøyfjorden verneområdestyre
Stølsheimen verneområdestyre
Ålftobreen verneområdestyre
Raet nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
landskapsvernområde
Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
Færder nasjonalparkstyre
Jomfruland nasjonalparkstyre
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 MOSS

Trondheim, 04.02.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/1478

Saksbehandler:
Lise Rognes

Anmodning om rapportering av antall anmeldelser til politiet i 2024

Vi viser til Stortingsmelding nr. 19 (2019-2020) om Miljøkriminalitet hvor regjeringen har valgt to strategier i arbeidet mot miljøkriminalitet, hhv. forebyggende tiltak og oppfølging av lovbrudd som er begått. Det er et sentralt mål å styrke den strafferettslige forfølgningen av miljøkriminalitet, blant annet ved å styrke anmeldelsespraksis.

I arbeidet med miljøkriminalitet og som ledd i oppfølging av St. Meld nr. 19 (2019-2020) om Miljøkriminalitet, ber Miljødirektoratet om en kort oversikt over alle nye anmeldelser som er fra verneområdestyrene til politiet i 2024 og som omhandler brudd på miljøregelverket.

Vi ber om følgende informasjon fra styrene;

- Navn på verneområdet
- Gjerningskommune
- Gjerningstidspunkt
- Anmeldt foretak, av personvern hensyn skal navn på privatpersoner ikke oppgis, her er det tilstrekkelig å angi at den anmeldte er "privatperson"
- Tema
- Lovverk
- Dato for anmeldelse
- Anmeldelsesnummer
- Status (Eksempler: ikke avgjort/henlagt (inkl. på hvilket grunnlag)/straffereaksjon (forelegg, betinget/ubetinget dom, inndragning, rettighetstap)

Vi ber også om rapportering dersom det ikke er anmeldt brudd på miljøregelverket i 2024.

Videre ber vi også om rapportering på status på anmeldelser rapportert inn til Miljødirektoratet for tidligere år og som tidligere ikke er rapportert som avsluttet.

Det skal ikke rapporteres på anmeldelser inngitt av andre samarbeidsparter som for eksempel SNO eller fjelloppsynet.

Rapporteringen gjøres i brev til Miljødirektoratet som merkes unntatt offentlighet, jf. offl. § 24 andre ledd andre setning. Brevet skal merkes med sak 2025/1478.

Det settes frist for tilbakemelding til 1. mars 2025.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Lise Rognes
seniorrådgiver

**Ytre Hvaler
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 325
1502 MOSS

Besøksadresse
Skjærgårdens Hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69247024
OVADMMAILADRESSE
monika.olsen@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/ytre-hvaler>

MILJØDIREKTORATET
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2025/6157-0 432.3

Deres ref. 2025/1478 Dato 25.02.2025

Rapportering av antall anmeldelser til politiet i 2024 - Ytre Hvaler nasjonalpark - miljøkriminalitet 2024

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre har ikke anmeldt brudd på miljøregelverket i 2024.

Ytre Hvaler nasjonalparkstyre har ikke anmeldt brudd på miljøregelverket tidligere år, og det er derfor ikke rapportert inn anmeldelser til Miljødirektoratet for tidligere år.

Med hilsen

Monika Olsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Nasjonalpark Ytre Hvaler
Naturreservat Teineholmen
Marine verneområde Rauerfjorden